

RS Sandefjord

En medlemsbåt i NMSK

Type:	Rednings-skøyte
Eier:	Tobias Revold, Oslo
Reg.nr:	RS 28
Lengde:	47 fot
Bredde:	5 m
Dypgående:	2,3 m
Byggemateriale:	Eikehud på furuspant, furu dekk og -mast
Byggeår:	1913
Motor:	Volvo Penta MD70C diesel, 6 syl ca 115 hk

Historikk (konsentrert):

1913-1934: Rednings-skøyte hos NSSR.

1934: Christian Schøyen kjøper Sandefjord fra redningsselskapet og reiser på sommertur til Danmark.

1935: Sandefjord tar en forlengs saltomortale under en orkan i Atlanterhavet. En mann omkommer, 4 overlever, får rigget nødrigg og seiler så 1500 nm til bestemmelsestedet.

1936: Skoleskip for unge gutter i Sandefjord.

1936/37: Chartret av Den Norske

Forskningsekspedisjon til Tristan da Cunha, en øygruppe på ca 37 grader sørlig bredde.

1937: Solgt i Cape Town til Attilio og Pat Penso.

1960: Solgt til Teague som ønsket seile henne til Seychellene. Brukt av ANC?

1965-1966: Sandefjord seiler jorden rundt med Sør-Afrikanske eiere. Dokumentarfilmen

“Sandefjord – Her Voyage Around the World” spilles inn underveis og blir senere vist både i kinosaler og på TV. Sandefjord er den første av rednings-skøytene som fullfører en jordomseiling, samtidig som hun også blir den andre Sør-Afrikanske fritidsbåten som fullfører en jordomseiling.

1971: Cape to Rio Race.

1974: Erling Brunborg overtar Sandefjord.

Sammen med Christopher Hoelfeldt-Lund og Steve de Boer seiler de fra Mystic Seaport over Atlanteren og hjem til Norge.

1981: Petter Omtvedt overtar henne. Skøyta er nå i dårlig stand og i løpet av to år, totalrestaurerer han skøyta.

1993: Gunn von Trepka overtar Sandefjord. Hun og Alan Baker flytter inn og bor i skøyta. De deltok mye med Sandefjord på Tall Ships Regatta og var ellers aktive medlemmer av Seilskøyteklubben Colin Archer.

2009: Lena og Ingvald Stølås overtar henne og i 2013 feirer skøyta 100 års jubileum.

2016: Overtatt av Tobias Revold, ny hjemmehavn i Bestumkilen, Oslo.

Historien om en medlemsbåt i Norsk motorskøyteklubb: **"MIDTSIDEBÅTEN"**

RS 28 «Sandefjord» ble konstruert av Colin Archer og bygget i 1913 av Jens Olsen / Risør båtbyggeri som redningsskøyte med kun seil og årer som fremdriftsmiddel. Båten ble finansiert av enkefru Thrine Grønn i Sandefjord, som satte som betingelse at hun skulle bære navnet «Sandefjord» og ha sitt krysningsområde utenfor Langesund. Ferdig utrustet kostet hun kr. 11 698,18. Den 4. desember 1913, altså mens skuta var flunkende ny, var hun ute i en kraftig storm, der RS 24 «Risør» forsvant spurløst (noe som førte til at RS 30 «Risør II» ble bygget ved Risør Båtbyggeri i 1914). Bestmann Kristian Pettersen om bord på «Sandefjord» fortalte senere:

-De fleste er av den mening at den (RS 24) kom bort i et grunnbrott. Jeg stod selv tilrors på «Sandefjord» dengang. Vi var på toppen av sjøen med det samme den brakk, slik at vi kom i forhånd på brottet. Skøyten kantret og hele dekket var under vann og seilene i vannflaten. Hadde ikke vi tre som var på dekk vært surret, er det ikke tvil om at det hadde gått galt. Da brottet var over sprang alle mastebann og fokkeskjøtene kom løs, men skøyten reiste sig og liksom ristet vannet av sig...

I rapporten skrev fører Frits Nilsen i den sedvanlige nøkterne stil:

-Jollen knustes, lanternebretterne ødelagdes, aarer og baatshake bræktes og seilet sloges fra masten idet hægderne brækte. I lugaren blev lampen slaat i stykker, og byssen slaat benene av. Efter at vi hadde faat seilet lisset igjen vendtes vestover...

Selv om «utenfor Langesund» ser ut til å ha vært tolket litt romslig var «Sandefjord» hele tiden stasjonert i Sør-Norge, blant annet i Rasvåg på Hydra ca 1918-20 med fører Emanuel Larsen, hvis barnebarn er tidligere nabo til Anne på «RS 44 Idun». Emanuel var en sterk motstander av å installere motor, for hva skulle man vel med det? Var det ikke vind hadde de jo ikke noe på havet å gjøre...

Sandefjord gjorde sin tjeneste for Redningsselskapet frem til 1934, da hun ble solgt til Christian Schøyen og en kort periode hadde navnet «Virgo». Men båtens dramatiske historie hadde knapt begynt....

Aller mest kjent er hun nok kanskje for sin forlengs salto i Nord-atlanteren den 17. mai 1935 med skipper Erling Tambs, underveis til start i en regatta fra Newport til Bergen. Hendelsen er beskrevet i boka "Hard seilas", som kan kjøpes via Flyt Forlag. «Sandefjord» reiste seg atter en gang og ristet vannet av seg, dog kraftig svekket og med en mann mindre ombord... I en radioreportasje fra 1936 forteller Tambs om hendelsen med egne ord. (Radioreportasjen er tilgjengelig på nett; se link på <http://rs28sandefjord.dinstudio.no> under historie, Tambs 1935-38) I etterkant av denne hendelsen ble hun rigget med bermudarigg. Senere, i 1937 ble hun leid inn på en forskningsekspedisjon til Tristan de Cunha i det sørlige Atlanterhavet.

A. Thorvaldsen

Redningsskøite «Sandefjord», fører Anton Thorvaldsen, begynde krydsningen utfor Arendal med station i Mærdø den 12. oktober 1915 og var her indtil 23. november, da skøiten flyttedes til Kristiansand S. Hverken utfor Arendal eller utfor Kristiansand paatraff skøiten fartøier, som behovet assistance. Veiret var forøvrig den meste tid godt.

Den 26. december avseilte skøiten til Haugsholmen ved Stadt, hvor den ankom 6. januar 1916. Den 15. januar fik skøitens fører telefonbesked fra Moldøen om, at en kutter, som var paa slæp sydover, var med sine 2 mand forladt under snestorm utfor Stadt, da slæperen var sprungen, og den motorbaat, som hadde kutteren paa slæp, maatte søke havn for at klare sig. Redningsskøiten seilte straks ut og var saa heldig at paatræffe kutteren kl. 10 om aftenen ca. 1 mil utenfor Stadt. Den toges paa slæp av skøiten, som bragte den velbeholden til Haugsholmen, hvor man ankom kl. 4 morgenen efter. Kutterens 2 mand sendte Redningsselskapet en takkeskrivelse, da de ansaa baade sig selv og kutteren reddet ved skøitens hjælp. Skøiten var i Haugsholmen indtil den 25. mars, da den seilte til Langesund for at lægge op. — Under krydsningen i 1915 er av r/s «Sandefjord» indslæpt 7 baater.

En dokumentar fra denne ekspedisjonen ligger ute på nettsidene til NRK. Her kommer det tydelig frem Tams, som nok var en slags datidens Jarle Andhøy, slett ikke kom godt overens med forskerne. «Sandefjord» hadde da fått installert motor, men denne fungerte bare når Tams ville det... Det endte med at skuta ble solgt til

Tilly Penso i Cape Town, hvor hun tilbragte mange år som lystbåt.

Datteren Pat overtok da Tilly døde, og det var hun som passet skuta da Carl Emil Petersen og Erling Brunborg ankom Kappstaden med «Rundø» den 31. desember 1959.

Loggbøker med forseggjorte illustrasjoner fra påsketurer i 1952 og 1953 finnes fortsatt ombord...

I 1960 ble hun solgt videre, og de påfølgende årene er ikke så godt beskrevet. Men i oktober 1963 så plutselig en ung mann ved navn Patrick Cullen en båt i havsnød rett utenfor stuevinduet i leiligheten i Durban. Det var påfallende, da

forholdene ikke var verre enn at seilkyndige folk lett kunne fått kontroll på skuta og seilt henne i havn. Patrick kontaktet havnekontoret, som straks sendte en båt for å assistere. Skuta i havsnød var "Sandefjord" som ble tauet til land, og alle om bord ble straks arrestert. De arresterte var ANC medlemmer, med planer om å seile ANC-topper i sikkerhet før arrestasjonene som førte til Rivonia-rettsakene i 1963. For å sette litt rammer på det hele var det nettopp under Rivonia-rettsakene at Nelson Mandela ble idømt fengselsstraff på Robben Island.... Her er det åpenbart mye spennende historie å lete i!

Patrick hadde straks merket seg skutas soliditet og preg av sjødyktighet, og tok likegodt kontakt med havnekapteinen for å finne ut hvem som eide henne. Han fikk oppgitt et telefonnummer som viste seg å være til et advokatkontor, og fikk i stand et møte med en svært nervøs advokat som nærmest ropte "Yes! This vessel is for sale!". Det endte med at Patrick Cullen ble ny eier av Sandefjord, til den selv på den tiden nærmest latterlige summen £900. Sammen med som bror Barry restaurerte han skuta og rigget henne

Tilbake til Norge i 1936 etter forlis

Utenfor St.Helena i 1971

tilbake til gaffelrigg. Og slik gikk det til at "Sandefjord" ble den første norske redningsskøyta og samtidig den andre sørafrikanske yacht til å seile jorda rundt... Filmen fra jordomseilingen ble vist på kino i mange land. Den ble dog aldri vist i Norge, ettersom prisen på rettighetene ble for høy. Filmen kan imidlertid fortsatt skaffes på DVD via redningsselskapet i Sør-Afrika, der den er merket med følgende dedikasjon: *This film is dedicated to the Norwegian lifeboatmen who manned Sandefjord and her sister sailing rescue craft saving thousands of lives 1893 to 1940, to the NSRI lifeboat crews, past and present who have, so courageously saved so many, many lives off our own stormy coastline and, last but not least, the Sandefjord 65/66 round-the-world crew.*

I 1971 deltok "Sandefjord" i det første "Cape to Rio race", om enn med moderate ambisjoner. Det ble laget en radioreportasje fra turen med den megetsigende tittelen «Slowboat to Rio», og det hastet ikke mer enn at de stakk innom St. Helena på veien. Skøyta ble så liggende noen år i Mystic Seaport i Connecticut, USA. Cullenbrødrene ønsket imidlertid at skøyta skulle tilbake til sitt opphavsland, og i 1974 ble hun seilt hjem til Norge av Erling Brunborg, Christopher Hoelfeldt-Lund og Steve de Boer. Reisen ble beskrevet i en artikkelserie i "Vi Menn", og overskriften på den 3dje artikkelen - "Pump, pump meg hjem gutter" forteller nok sitt om en spennende tur....

På 80-tallet fikk daværende eier Petter Omtvedt utført en total restaurering av "Sandefjord" hos Hansen og Arntzen i Stathelle, kombinert med en betydelig egeninnsats.

I 1993 ble "Sandefjord" overtatt av Gunn von Trepka og Alan Baker, med god hjelp av Gunn's sønn Christian. Gunn og Alan bodde ombord i flere år, og deltok blant annet i flere Tall Ships Race og Nordisk seilas med en rekke unge mannskapsmedlemmer. Jeg møter stadig folk som vinker og roper "heia Sandefjord, hils Gunn" selv om jeg ikke aner hvem de er. Deres til med "Sandefjord" inspirerte mange unge seilere! Interessant nok hadde Gunn og hennes tidligere mann Knut en kort tid tidlig på 70-tallet en losskøyte ved navn «Færder». De har åpenbart usedvanlig god smak...

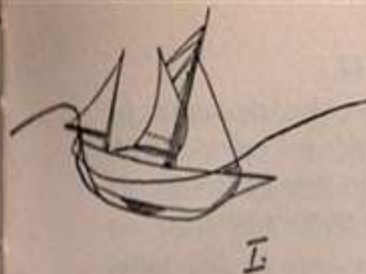
I 2009 ble Sandefjord overtatt av Lena og Ingvald Stølås fra Auklandshamn litt nord for Haugesund, som har gjort en fantastisk innsats med båten. Ikke minst når det gjelder innsamling og formidling av båtens historie har de lagt ned et uant antall timer. Og til "Sandefjord"s 100-årsjubileum i 2013 klarte de til og med å samle en stor del av tidligere mannskaper og deres etterkommere fra hele verden til storstilt feiring under trebåtfestivalen i Risør. Det var en stolt og velstelt skute som kunne sole seg i glansen ved 100-årsfeiringen i sin egen fødeby!

Sommeren 2016 overtok undertegnede "Sandefjord" - i en irsk artikkel fra 2013 omtalt som "the gaffers gaffer". Det er en stor glede å skulle seile og stelle med denne unike skuta i årene fremover, og takknemligheten overfor dem som har vært involvert i hennes historie så langt er vanskelig å beskrive med ord. Engasjementet rundt skuta fra fjern og nær merkes, og som et tidligere mannskapsmedlem kommenterte i forbindelse med eierskiftet i sommer: "She comes with her own fanclub".... Se også Sandefjords egen Facebook-gruppe, og meld dere gjerne inn!

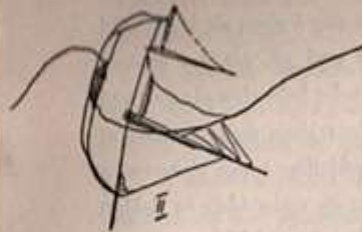

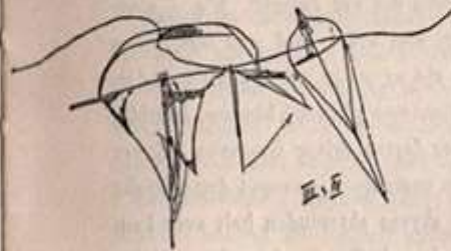
Humøret stod lavt den gangen.

I
Hennes akterende blev løftet på en kjempemæssig bølge og baugen kjørte inn i den neste.

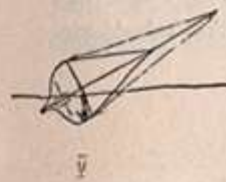

II
De frådende bølger skyller akterenden fremover mens baugen blir begravd i sjøene.

III
Bunnen op og mesanriggeren brykkes akterover.

IV
Billedet viser ankerkjettingen som renner ned i undersiden av dekket.

V
Delvis på rett kjøl mens kjettingen renner ned i styrbords kais.

